

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 77.670/1
van 14 mei 2025

over

een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de verbouwlening, vermeld in artikel 7.9.2/0/7 tot en met 7.9.2/0/18, de Mijn Verbouwbegeleiding, vermeld in artikel 7.9.2/1, § 1, eerste lid, en aanpassingen voor het gebruik van stekkerzonnepanelen’

Op 22 april 2025 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de verbouwlening, vermeld in artikel 7.9.2/0/7 tot en met 7.9.2/0/18, de Mijn Verbouwbegeleiding, vermeld in artikel 7.9.2/1, § 1, eerste lid, en aanpassingen voor het gebruik van stekkerzonnepanelen’.

Het ontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 6 mei 2025. De kamer was samengesteld uit Pierre LEFRANC, kamervoorzitter, Koen MUYLLE en Tim CORTHAUT, staatsraden, Michel TISON, assessor, en Eline YOSHIMI, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Lennart NIJS, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 14 mei 2025.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

2. Het om advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering strekt ertoe uiteenlopende wijzigingen aan te brengen aan het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 ‘houdende algemene bepalingen over het energiebeleid’ (hierna: *Energiebesluit*).¹

2.1. In de eerste plaats wordt het *Energiebesluit* gewijzigd om het gebruik van stekkerzonnepanelen te regelen. Artikel 1 van het ontwerp vult artikel 1.1.1, § 2, van het *Energiebesluit* aan met een definitie van het begrip “stekkerzonnepaneel”. De artikelen 2 en 3 van het ontwerp regelen de aanmelding van stekkerzonnepanelen bij de distributienetbeheerder,² voor de netgebruikers die nog geen digitale meter hebben, en bepalen dat in dergelijke gevallen binnen negentig dagen een digitale meter dient te worden geplaatst (ontworpen artikelen 3.1.52/1 en 7.13.1 van het *Energiebesluit*). Artikel 4 van het ontwerp maakt de regeling met betrekking tot terugleveringscontracten in artikel 7.13.2 van het *Energiebesluit* toepasselijk op stekkerzonnepanelen.

2.2. Daarnaast beoogt het ontwerp de regeling inzake de Verbouwlening op een aantal punten aan te scherpen (artikelen 5 en 6 van het ontwerp).

Artikel 5 van het ontwerp wijzigt artikel 7.9.2/0/9 van het *Energiebesluit*, om te bepalen dat leners die een toegekende verbouwlening eenzijdig hebben beëindigd, alsook particulieren die op hetzelfde adres als de lener gedomicilieerd zijn, tot zes jaar na de eenzijdige beëindiging geen nieuwe verbouwlening kunnen krijgen voor hetzelfde onroerend goed of gedeelte ervan.

Artikel 6 van het ontwerp wijzigt artikel 7.9.2/0/15 van het *Energiebesluit*, en bepaalt dat de offertes en meetstaten op basis waarvan de verbouwlening wordt toegekend naargelang het geval maximaal zes of twaalf maanden oud mogen zijn op de datum van indiening van de aanvraag.

¹ De artikelen 5 tot 8 van het ontwerp hernemen bepalingen die eerder al, op onontvankelijke wijze, aan de Raad van State werden voorgelegd, zie adv.RvS 77.520/1 van 3 maart 2025 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van 4 maart 2025 van de Vlaamse Regering ‘tot wijziging van het *Energiebesluit* van 19 november 2010, wat betreft de premie voor de aankoop of verhuur van energiezuinige huishoudtoestellen, vermeld in artikel 6.4.1/4 van het voormelde besluit’, punten 2.1 tot 2.3.

² Die aanmelding is feitelijk al mogelijk sinds 23 april 2025, zie <https://www.fluvius.be/nl/in-de-kijker/plug-en-play-toestellen>.

2.3. Artikel 7 van het ontwerp vult artikel 7.9.2/1, § 1, eerste lid, 5°, van het Energiebesluit aan, om te verduidelijken dat bij de bepaling van het inkomen van huishoudelijke afnemers die een begeleidings- en ondersteuningstraject door het Energiehuis met het oog op bepaalde renovatiewerken in het kader van de woonkwaliteit wensen op te starten ook rekening moet worden gehouden met het inkomen van de eventuele gehuwde of wettelijk samenwonende partner die mee de woning bewoont.

2.4. Artikel 8 van het ontwerp, ten slotte, wijzigt artikel 10.1.14, §§ 1 en 2, van het Energiebesluit en bevat een aantal nieuwe maatregelen in het kader van de aanvraag van sommige tegemoetkomingen via het online platform. Enerzijds krijgt de aanvrager automatisch de mogelijkheid om ontbrekende bewijsstukken te bezorgen ter aanvulling van het aanvraagdossier voor de premie voor energiezuinige huishoudelijke toestellen, de energiescan of de verbouwpremie, en anderzijds zal het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (hierna: VEKA) in het kader van de toekenning van de premie voor energiezuinige huishoudelijke toestellen en het uitvoeren van de energiescan bepaalde persoonsgegevens van de aanvragers bezorgen aan de elektriciteitsdistributienetbeheerders of hun werkmaatschappij.

2.5. De inwerkingtreding van het ontworpen besluit is voorzien op de dag die volgt op de dag van bekendmaking in het Belgisch Staatsblad (artikel 9 van het ontwerp).

ONTVANKELIJKHEID VAN DE ADVIESAANVRAAG

3. Volgens de notificatie van haar vergadering van 4 april 2025 (beslissingsfiche VR PV 2025/15 – punt 0036) besliste de Vlaamse Regering:

“Mits voldaan wordt aan de voorwaarden, geformuleerd in het akkoord van 31 maart 2025 van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, beslist de Vlaamse Regering:

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan bovengenoemd voorontwerp van besluit,
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.”

In het schrijven van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, van 31 maart 2025, wordt aangegeven:

“Kan ik u het begrotingsakkoord verlenen op voorwaarde dat:

- de Raad van State in [zijn] advies geen bezwaar maakt tegen de voorgestelde aanpassingen aan de Mijn Verbouwlening;
- de budgettaire impact wordt opgevangen binnen de beschikbare referstekredieten en dit dossier dus niet kan leiden tot een meervraag.”

3.1. Uit de hiervoor geciteerde beslissing van de Vlaamse Regering blijkt dat de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, de Raad van State maar om advies kan verzoeken op voorwaarde dat voldaan is aan de voorwaarden die zijn opgesomd in het begrotingsakkoord, waaronder de voorwaarde dat de Raad van State geen bezwaar maakt tegen de voorgestelde aanpassingen aan de Mijn Verbouwlening. Aan deze voorwaarde kan echter evident niet worden voldaan voorafgaand aan het indienen van de adviesaanvraag bij de Raad van State.

3.2. Het staat in beginsel niet aan een afzonderlijk optredende minister om af te wijken van een beslissing van de Vlaamse Regering, die op grond van artikel 22 van het bijzonder decreet van 7 juli 2006 ‘over de Vlaamse instellingen’ collegiaal beslist en die voorwaarden kan verbinden aan het vragen door één van haar leden van een advies over een ontwerp van besluit aan de Raad van State, afdeling Wetgeving. Tezelfdertijd kan niemand, en dus ook niet de adviesaanvragende minister, worden gedwongen tot het onmogelijke.

3.3. Bijgevolg neemt de Raad van State, afdeling Wetgeving, aan dat veeleer bedoeld wordt dat de minister het advies van de afdeling Wetgeving mocht inwinnen, en dat de Vlaamse Regering daarna zal oordelen of dat advies aanleiding geeft tot verdere aanpassingen.

In die lezing is de adviesaanvraag ontvankelijk.

Niettemin wordt de Vlaamse Regering opnieuw gewezen op de noodzaak om indien een adviesaanvraag afhankelijk wordt gemaakt van een voorafgaande voorwaarde, voldoende aandacht te schenken aan de correcte formulering van die voorwaarde. In dat verband moet bovendien in herinnering worden gebracht dat dergelijke voorafgaande voorwaarden in het geval van adviesaanvragen bij de Raad van State de absolute uitzondering moeten zijn, aangezien aan de afdeling Wetgeving in beginsel enkel afgewerkte teksten mogen worden voorgelegd, wat veronderstelt dat de voorafgaande advisering door andere organen reeds is afgerond en de Vlaamse Regering zich achter een finale tekst heeft geschaard die waar nodig gevolg geeft aan die adviezen.

RECHTSGROND

4. Voor het ontwerp wordt rechtsgrond gezocht in de artikelen 4.1.22/2, 7.5.1, 8.2.1, 8.2.2, 8.3.1/1, 8.4.2 en 15.3.5/13, derde lid, van het decreet van 8 mei 2009 ‘houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid’ (hierna: Energiedecreet), en in artikel 5.71/1 van de Vlaamse Codex Wonen van 2021.

4.1. De gemachtigde bezorgde de hiernavolgende rechtsgrondentabel:

Artikel	Rechtsgrond
Artikel 1	Art. 4.1.22/2 Energiedecreet
Artikel 2	Art. 4.1.22/2 Energiedecreet
Artikel 3	Art. 15.3.5/13, derde lid Energiedecreet
Artikel 4	Art. 15.3.5/13, derde lid Energiedecreet
Artikel 5	Artikel 8.2.2 Energiedecreet (voor natuurlijke personen) Artikel 8.3.1/1 Energiedecreet (voor coöperatieve vennootschappen) Artikel 8.4.2 Energiedecreet (voor niet-commerciële instellingen)
Artikel 6	Artikel 8.2.2 Energiedecreet (voor natuurlijke personen) Artikel 8.3.1/1 Energiedecreet (voor coöperatieve vennootschappen) Artikel 8.4.2 Energiedecreet (voor niet-commerciële instellingen)
Artikel 7	Artikel 8.2.1 Energiedecreet (wat betreft de voordelen voor natuurlijke personen) Artikel 9.1.1 Energiedecreet (wat betreft de taken van de energiehuizen)
Artikel 8	Art. 12.6.1 Energiedecreet <i>juncto</i> art. 7.5.1 Energiedecreet Art. 5.71/1 Vlaamse Codex Wonen van 2021
Artikel 9	Inwerkingtredingsbepaling
Artikel 10	Uitvoeringsbepaling

4.2. Daarbij vallen de volgende opmerkingen te maken.

4.2.1. Artikel 4.1.22/2, vierde lid, van het Energiedecreet machtigt de Vlaamse Regering om de timing en modaliteiten te bepalen voor het plaatsen van digitale meters met voorrang bij (onder meer) de in artikel 4.1.22/2, eerste lid, 3°, van het Energiedecreet vermelde installatie van nieuwe decentrale productie-installaties met een maximaal AC-vermogen van 10 kVa. Overeenkomstig artikel 4.1.22/2, derde lid, van het Energiedecreet kan de Vlaamse Regering op basis van een kosten-batenanalyse bijkomende gevallen bepalen waarin de netbeheerder een digitale meter met voorrang plaatst.

De gemachtigde stelde daarover:

“Vooreerst: aangezien het gebruik van stekkerzonnepanelen tot op heden/recent niet toegelaten was, vallen dergelijke zonnepanelen eigenlijk onder het toepassingsgebied van artikel 4.1.22/2, eerste lid, 3° van het Energiedecreet. Eigenlijk is de plaatsing ervan te beschouwen als de “installatie van nieuwe decentrale productie-installaties met een maximaal AC-vermogen van 10 kVa”, waardoor ze de facto met betrekking tot de plaatsing van digitale meters onder de door de decreetgever vastgestelde voorrangregeling vallen. De Vlaamse Regering moet daarbij dan de modaliteiten verder bepalen (zie infra ook vraag 1.2).

In zoverre het betekent dat - doordat dit besluit pas enige tijd na de datum van de toelating van stekkerzonnepanelen (vanaf 17 april 2025) in werking zal treden – de sinds midden april 2025 maar voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit besluit reeds geplaatste stekkerzonnepanelen als “bestaande PV-installaties” dienen te worden beschouwd, quod non, kan rechtsgrond worden gevonden in artikel 4.1.22/2, derde lid. Omwille van die dualiteit (nieuw/bestaand) dient het derde lid ook als rechtsgrond worden aangehaald. Wat de KBA betreft: de vorige door de toenmalige VREG opgemaakte KBA's³ houden expliciet rekening met de uitrol van de digitale meters vis-à-vis decentrale productie-installaties. Aangezien stekkerzonnepanelen ook PV-installaties zijn, zijn die KBA's nog steeds van toepassing.”

Artikel 2 van het ontwerp vindt bijgevolg rechtsgrond in artikel 4.1.22/2, derde en vierde lid, van het Energiedecreet.

4.2.2. De artikelen 3 en 4 van het ontwerp vinden rechtsgrond in artikel 15.3.5/13, derde lid, van het Energiedecreet, luidens hetwelk de Vlaamse Regering de nadere modaliteiten bepaalt voor het opkopen van elektrische productie door decentrale productie-installaties met een maximaal AC-vermogen van 10 kVA die op het distributienet wordt geïnjecteerd, alsook wie tegen welke minimumvergoeding moet opkopen.

4.2.3. De artikelen 5 en 6 van het ontwerp, die voorzien in voorwaarden voor het verkrijgen van een lening, kunnen, voor zover zij betrekking hebben op verbouwleningen voor woonbehoeftige gezinnen en alleenstaanden, geacht worden rechtsgrond te vinden in artikel 5.71/1 van de Vlaamse Codex Wonen van 2021. Voor zover deze bepalingen betrekking hebben op andere doelgroepen, vinden zij rechtsgrond in de artikelen 8.2.2, 8.3.1/1 en 8.4.2 van het Energiedecreet,⁴ luidens dewelke de Vlaamse Regering, al dan niet via energiehuizen, leningen kan verstrekken ter ondersteuning van investeringen in het kader van de bevordering van het rationeel energieverbruik of de woningkwaliteit, meer bepaald voor de financiering van investeringen in privéwoningen die dienen als hoofdverblijfplaats of investeringen aan de gemene delen van een gebouw waartoe een privéwoning behoort. Zij kan daarbij de modaliteiten voor de leningen bepalen, alsook de

³ Voetnoot 1 van het antwoord van de gemachtigde: Zie <https://www.vlaamsenutsregulator.be/nl/search?Content=kostenbatenanalyse>.

⁴ Vgl.: Adv.RvS 73.561/3 van 31 mei 2023 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juni 2023 ‘tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 2006 betreffende het onderhoud en het nazicht van centrale stooktoestellen voor de verwarming van gebouwen of voor de aanmaak van warm verbruikswater, het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, het Energiebesluit van 19 november 2010 en het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning’, opm. 3.6.

procedure voor aanvraag en toekenning en voorwaarden koppelen aan het verkrijgen van een lening.

4.2.4. Artikel 7 van het ontwerp vindt rechtsgrond in artikel 9.1.1 van het Energiedecreet – dat in de rechtsgrondentabel wordt opgenomen, maar niet is vermeld in de rubriek ‘Rechtsgronden’ van de aanhef –, luidens hetwelk de Vlaamse Regering de energiehuisen de taak kan opdragen als kredietbemiddelaar of kredietgever de leningen vermeld in artikelen 8.2.2, 8.3.1/1, 8.4.2 van het Energiedecreet of artikel 5.71/1 van de Vlaamse Codex Wonen van 2021 te verstrekken.

4.2.5. Artikel 12.6.1, § 2, derde lid, van het Energiedecreet – dat in de rechtsgrondentabel wordt opgenomen maar niet is vermeld in de rubriek ‘Rechtsgronden’ van de aanhef – stipuleert dat de Vlaamse Regering nadere voorwaarden en modaliteiten kan vastleggen voor de gegevensuitwisseling tussen de diensten van de Vlaamse overheid en de distributienetbeheerder of zijn werkmaatschappij, in kader van de behandeling van de premie-aanvragen.

Blijkens de door de gemachtigde bezorgde rechtsgrondentabel wordt in die bepaling rechtsgrond gezocht voor artikel 8 van het ontwerp.

4.2.5.1. Artikel 8, 1°, van het ontwerp heeft geen betrekking op de doorgifte van persoonsgegevens door diensten van de Vlaamse overheid aan de distributienetbeheerder of diens werkmaatschappij. Deze bepaling kan echter worden beschouwd als een nadere regel voor de aanvraag van een tegemoetkoming ter bevordering van het rationeel energiegebruik en energiebeheer, en vindt zodoende rechtsgrond in artikel 8.7.1 van het Energiedecreet.

4.2.5.2. Artikel 8, 2°, van het ontwerp regelt de bezorging van persoonsgegevens van aanvragers aan de elektriciteitsdistributienetbeheerders of hun werkmaatschappij door het VEKA. Artikel 12.6.1, § 3, van het Energiedecreet somt de categorieën van persoonsgegevens, de categorie van betrokken personen, de met de verwerking nagestreefde doelstelling, de categorie van personen die toegang hebben tot deze gegevens en de maximale bewaartermijn op. Bijgevolg vindt artikel 6, 2°, van het ontwerp rechtsgrond in deze bepaling.

4.2.6. Artikel 7.5.1, eerste lid, van het Energiedecreet, ten slotte, machtigt de Vlaamse Regering om, na advies van de Vlaamse Nutsregulator, de leveranciers, de transmissienetbeheerder, de beheerder van het vervoersnet en netbeheerders openbaredienstverplichtingen op te leggen inzake programma's ter bevordering van het rationeel energiegebruik en hernieuwbare energiebronnen, minimumnormen inzake rationeel energiegebruik bij hun afnemers en investeringen in kwalitatieve warmtekrachtinstallaties, installaties voor de productie van groene stroom, groenestroomcertificaten of warmtekrachtcertificaten. Deze bepaling strekt het ontwerp mee tot rechtsgrond, voor zover de hogervermelde wijzigingen de omvang van de openbaredienstverplichtingen beïnvloeden.

VOORAFGAANDE VORMVEREISTEN

5. Zowel het advies van de inspectie van Financiën van 26 februari 2025 – dat betrekking heeft op het eerder ontwerp, hetgeen voorwerp heeft uitgemaakt van advies 77.520/1 van 3 maart 2025 – als het begrotingsakkoord van 31 maart 2025, hebben betrekking op de wijzigingen aan de regeling inzake de Mijn Verbouwlening, maar maken geen melding van het aspect van de stekkerzonnepanelen. De gemachtigde verduidelijkte op dit punt:

“De regeling aangaande stek[k]erzonnepanelen heeft geen impact op de begroting van de Vlaamse overheid.

Het begrotingsakkoord staat sowieso hiërarchisch boven het advies van de Inspectie van Financiën en overruled dit.

Het voor begrotingsakkoord aan de bevoegde minister voorgelegde dossier bevatte ook de regeling met betrekking tot stekkerzonnepanelen. Aangezien die regeling geen impact op de begroting van de Vlaamse Regering heeft, verkoos de Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettaire beleid, in zijn akkoord louter te focussen op de regeling die dat duidelijk wel heeft, namelijk de wijziging van de Mijn VerbouwLening. Het op 31 maart 2025 verleende akkoord heeft echter betrekking op het hele op 4 april 2025 aan de Vlaamse Regering voorgelegde en principieel goedgekeurde dossier.”

Het door de gemachtigde verstrekte antwoord ten spijt moet erop worden gewezen dat overeenkomstig artikel 43, § 1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2019 ‘ter uitvoering van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019’ (hierna: BVCO van 17 mei 2019) het voorafgaand advies van de inspectie van Financiën verplicht is voor ieder voorstel dat ter beslissing aan de Vlaamse Regering wordt voorgelegd. Artikel 43, § 3, 1° tot 8°, van het BVCO van 17 mei 2019 bevat een opsomming van de gevallen waarin aan de adviesverplichting overeenkomstig paragraaf 1 kan worden voorbijgegaan. Het voorhanden zijn van het akkoord van de minister, bevoegd voor de begroting, is geen van de in die lijst opgesomde gevallen.

Het staat dus aan de inspectie van Financiën en niet aan de minister om te oordelen of de wijzigingen die naderhand zijn doorgevoerd, al dan niet een budgettaire weerslag hebben. Het gegeven dat de Vlaamse minister niet gebonden wordt door gebeurlijke ongunstige adviezen van de inspectie van Financiën, doet geen afbreuk aan het bestaan van de adviesverplichting.

Over de toegevoegde of gewijzigde bepalingen zal alsnog het advies van de inspectie van Financiën moeten worden ingewonnen.

BEVOEGDHEID

6. In het advies van de inspectie van Financiën van 26 februari 2025 staan het volgende bevoegdheidsrechtelijke voorbehoud:

“Wat betreft de voorgestelde aanpassing van de modaliteiten inzake de Mijn Verbouwlening wordt opgemerkt dat het recht op opzegging van een consumentenkrediet a priori een federale wetgeving behelst welke niet door een Vlaamse regelgeving kan omzeild worden. Bijgevolg kan een OBVR niet de bepalingen opnemen welke momenteel worden voorgesteld.”

Dat bevoegdheidsbezwaar kan niet worden bijgevalen.

De artikelen VII.96 tot VII.98 van het wetboek van economisch recht van 28 februari 2013 verhinderen niet dat een dergelijke periode zou worden ingevoerd waarbinnen de consument die een lening vervroegd opzegt geen nieuwe lening kan aangaan. Zoals het Grondwettelijk Hof met betrekking tot diensten van huwelijksbemiddeling aangaf, doet de federale bevoegdheid inzake de bescherming van de verbruiker geen afbreuk aan de mogelijkheid van de deelstatelijke regelgever om de aangelegenheden waarvoor zij bevoegd zijn, met inachtneming van de economische aspecten ervan, aan bijkomende kwalitatieve voorwaarden te onderwerpen op grond van de hun toegewezen bevoegdheden.⁵

Het voorliggende ontwerp regelt geen aspect van de opzegging van het consumentenkrediet, maar betreft enkel de bereidheid van de Vlaamse overheid om na een opzegging van een VerbouwLening alsnog opnieuw een door haar gesubsidieerde lening toe te kennen aan dezelfde ontleners. Dat valt zonder meer binnen de gewestbevoegdheden om rationeel energieverbruik en de kwaliteit van woningen te bevorderen,⁶ onder de voorwaarden die het gewest daar zelf aan verbindt.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

7. De rubriek ‘Rechtsgronden’ dient te worden aangepast aan de opmerkingen 4.2.1 tot 4.2.6.

Artikel 3

8. Het ontworpen artikel 7.13.1 van het Energiebesluit dient op redactioneel vlak te worden nagekeken.⁷

⁵ Zie: GwH 21 oktober 1998, nr. 105/98, B.3.2. Vgl. ook: adv.RvS 40.438/VR van 22 juni 2006 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 15 mei 2007 ‘betreffende de bescherming van de consumenten inzake omroeptransmissie- en omroepdistributiediensten’, opm. 2.1; adv.RvS 75.624/4 van 17 april 2024 over een voorontwerp van wet ‘ter vervanging van artikel 113/2 van de wet van 13 [juni] 2005 betreffende de elektronische communicatie’, p. 10.

⁶ Artikel 6, § 1, IV en VII, eerste lid, f), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’.

⁷ Zo dient in de zinsnede onder punt 1° (“het moment waarop de elektriciteitsdistributienetbeheerder de stekkerzonnepanelen het eerst *detecteerd*”) de dt-fout te worden gecorrigeerd, en moet punt 2° worden herwerkt tot “het moment waarop de netgebruiker de stekkerzonnepanelen aanmeldt bij de elektriciteitsdistributienetbeheerder *als de aanmelding niet kan plaatsvinden via detectie*.”

Artikel 5

9.1. De met artikel 5 beoogde wijzigingen hebben gevolgen voor al toegekende leningen en de daarmee gefinancierde projecten, in die zin dat zij de mogelijkheid tot herfinancieren van de verbouwlening ongedaan maken.

9.2. Een dergelijke aanpak kan vragen doen rijzen met betrekking tot het vertrouwensbeginsel of de bescherming van legitieme verwachtingen. Zoals de Raad van State, afdeling Wetgeving, eerder al heeft opgemerkt, geldt in dat geval als uitgangspunt dat “de voorspelbaarheid en de rechtszekerheid inherent (zijn) aan het begrip zelf van een democratische samenleving”.⁸ Dit betekent niet dat, wat de voorwaarden van een steunmechanisme betreft, de burgers het vertrouwensbeginsel zouden kunnen inroepen om de handhaving ervan te eisen. Wel moet rekening worden gehouden met de impact van de wijzigingen op al aangegane investeringen.⁹

Uit het aan de Raad van State, afdeling Wetgeving bezorgde dossier blijkt niet dat de stellers van het ontwerp rekening hebben gehouden met deze impact op de individuele ontleners.

9.3. De gemachtigde gaf daarover de volgende toelichting.

“Gelet op het veranderlijkheidsbeginsel kan een rechtsonderhorige er niet op vertrouwen dat regelgeving stevast ongewijzigd blijft. Vlaamse regelgeving is immers geen “wet van Meden en Perzen”. Het vertrouwensbeginsel kan dan ook door een rechtsonderhorige niet worden inroepen om de handhaving van de voorwaarden van een subsidiestelsel te eisen als die oudere regels voor hem voordeliger zouden zijn. Rechtsonderhorigen kunnen dan ook geen legitieme verwachting hebben dat het ondersteuningsmechanisme onveranderd zou blijven bij gewijzigde omstandigheden.

In deze zijn er gewijzigde omstandigheden doordat er voor het eerst een daling van de rentevoet plaatsvond die een aantal ongewenste effecten met zich meebrengen waarvoor de regeling eigenlijk niet was bedoeld (oneigenlijk gebruik van een ondersteuningsregeling en een grotere administratieve last voor de energiehuisen) én die potentieel grote budgettaire consequenties voor de Vlaamse overheid hebben. Gelet op de gestaag stijgende rentevoeten van de vorige jaren was deze daling trouwens niet voorzienbaar of verwacht zodat het te betwijfelen valt dat ontleners hier bewust al rekening mee hadden gehouden in plaats van thans gebruik te maken van een niet-verwachte en niet-voorzienbare opportuniteit. Deze gewijzigde omstandigheden nopen – met respect voor de federale consumentenwetgeving waardoor opzegging op zich uiteraard naar de toekomst toe onverkort steeds mogelijk blijft – tot een aanpassing van de bepalingen uit het

⁸ Adv.RvS 25.582/1/8 van 1 en 2 oktober 1996 over een ontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 20 december 1996 ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997’, *Parl.St.* Vl. Parl. 1996-1997, nr. 428/1, (9), 28, met verwijzing naar adv.RvS 24.676/1/8 van 16 en 17 oktober 1995 over een ontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 22 december 1995 ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996’, *Parl.St.* Vl. R. 1995-96, nr. 147-1, (73), 133-134, en RvS 24 november 1992, *Lejeune*, nr. 41.140.

⁹ Adv.RvS 51.535/3 van 18 juni 2012 over een voorstel dat heeft geleid tot het decreet van 13 juli 2012 ‘houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de milieuvriendelijke energieproductie’, *Parl.St.* Vl. Parl. 2011-12, nr. 1639/2, 11, opm. 8.1; adv.RvS 72.211/3 van 28 november 2022 over een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest ‘tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft het stelsel van de groenestroomcertificaten’, opm. 4.1 en 4.2; adv.RvS 73.306/3 van 28 april 2023 over een ontwerp dat heeft geleid tot het koninklijk besluit van 26 mei 2023 ‘tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 juli 2002 betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen en de vergoeding van de houders van een offshore domeinconcessie in geval van onbeschikbaarheid van het Modular Offshore Grid’, opm. 6.1 en 6.2.

Energiebesluit waarbij o.a. een standstill voor het aangaan van een **nieuwe** Mijn VerbouwLening wordt ingevoerd.

Anderzijds wordt met het rechtzekerheidsbeginsel ook rekening gehouden doordat de nieuwe regels uiteraard niet van toepassing zullen zijn op dossiers waarvoor bij de energiehuizen reeds zo een opzeg en nieuwe aanvraag is ingediend die nog hangende is, maar enkel op opzeggingen en aanvragen die vanaf de inwerkingtreding plaatsvinden. Op die manier wordt het gewettigd vertrouwen dat die specifieke rechtsonderhorigen met betrekking tot de behandeling van hun dossier hebben uiteraard gerespecteerd.”

9.4. In het licht hiervan kan de ontworpen regeling worden aanvaard, op voorwaarde dat in het te nemen besluit daadwerkelijk wordt geëxpliciteerd dat het ontworpen artikel 7.9.2/0/9, derde tot vijfde lid, van het Energiebesluit, zoals ingevoegd bij artikel 5, slechts voor het eerst van toepassing is op opzeggingen die hebben plaatsgevonden na de inwerkingtreding van het te nemen besluit. Een overgangsbepaling in die zin moet worden toegevoegd aan het te nemen besluit.

Artikel 7

10. Artikel 7 van het ontwerp beoogt artikel 7.9.2/1, § 1, eerste lid, 5°, van het Energiebesluit te vervangen. De Raad van State, afdeling Wetgeving, is echter recent ook om advies gevraagd over een ander ontwerp, dat eveneens in de wijziging van artikel 7.9.2/1, § 1, eerste lid, 5°, van het Energiebesluit voorziet.¹⁰

De stellers van het ontwerp dienen erover te waken dat deze wijzigingen op elkaar worden afgestemd.

Artikel 9

11. Luidens artikel 9 van het ontwerp zal het te nemen besluit in werking treden de dag die volgt op de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad. Tenzij er een bijzondere reden is om af te wijken van de gebruikelijke termijn van inwerkingtreding van besluiten, moet artikel 9 worden weggelaten.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Eline YOSHIMI

Pierre LEFRANC

¹⁰ Zie artikel 17 van het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, het Besluit Vlaamse Codex Wonen van 2021 en het besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2022 tot oprichting van een uniek loket voor de aanvraag en behandeling van bepaalde woon- en energiepremies en tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 en het Besluit Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat betreft de Mijn Verbouwpremie’ (rolnummer 77.635/1).